

בסיעתא דטימיא

שיעור שבועי

הגאון הגדול

רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

פרשת במדבר | 569

כ"ב באייר תשפ"ב

ניתן לשמוע בקו ישיר: 03-6171004

www.kolhalashon.com

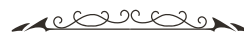
גישה ישירה לשיעור במערכת קול הלשון

בלי לחפש ולדפדף בין השיעורים במערכת.
מתקשרים לקו קול הלשון במספרים הרגילים והישירים,
מקישים מיד כוכבית * סולמית #
ואחריו את מספר השיעור 33388128 ולסיום סולמית #

פרשת במדבר תשפ"ב

שיעור הגר"י זילברשטיין שליט"א ב"בית הכנסת המרכזי רמת אלחנ"ה"

לע"נ צדוק צאלח בן עובדיה ז"ל
לע"נ אברהם יצחק בן אליעזר מנחם ושרה ז"ל

גילתה את טבעתה האבודה בידי הכלה לאחר החופה

טיאלה :

מעשה בראובן שנסע מביתו לחופשה, וביקש מידידו, שבאותם הימים שיעדר מהבית יכנס לביתו ויאכיל את הדגים שבביתו. והנה; כשחזרו שמו לב שחסרה טבעת יקרה. הם הלכו לחנויות התכשיטים לשאול אם הגיעו אנשים למכור טבעת בזמן האחרון וקיבלו תשובה שלילית. יום אחד השתתפו בחתונה, ולפתע מגלה האשה את טבעתה על יד הכלה. היא מיהרה לספר זאת לבעלה, הוא בירר אצל החתן היכן השיג את הטבעת, והחתן נתן לו את שם החנות וכתובתה. למחרת הלך לאותה חנות, ושאל כיצד השיג את אותה טבעת, חיפש המוכר במסמכים, והראה לו שקנה אותה מחבירו, שהיה אצלו בימי החופשה. שואל החתן אם צריך לחזור על מעשה הקידושין?

תשובה :

כתב השו"ע [אבהע"ז סימן כ"ח ס"א]: "המקדש את האשה בגזל או בגניבה או בחמס, אם נתיאשו הבעלים, ונודע שקנה אותו דבר בייאוש, הרי זו מקודשת, ואם לאו אינה מקודשת". א"כ בענייננו לכאורה האשה לא נתיאשה, שהרי הם הלכו מחנות לחנות, ואם כן הטבעת שייכת לבעלת הטבעת, ואולי החתן צריך לקדשה שנית.

והנה יש מקום לומר שהאשה מקודשת, וזאת בהקדם דברי ה'דובב מ'שרים' [ח"א תשובה ק"כ]: שדן לגבי מעשה שהיה בגבאי אחד, שקנה ס"ת עבור בית כנסת. והנה כעבור כמה ימים הופיע דודו של המוכר, וערער על המכירה וטען, שהס"ת היה שייך לאביו, והורישו לב' בניו, והוא אחד מהם והם מחזיקים בחצי ס"ת גנוב. עמד ואסר בנדר וקונם על אנשי בית הכנסת את הקריאה

בס"ת, עד שישלמו לו עבור חלקו בס"ת. אנשי בית הכנסת נסתפקו אם מותר להם לקרוא בס"ת? הציעו את הספק לפני ה'דובב מ'שרים', והשיב להם: שאין בנדר ממש, משום דמבואר בשו"ע [חו"מ סימן שנ"ו ס"ב]: שהקונה חפץ מגנב שאינו מפורסם, ואח"כ נתברר שהחפץ גנוב, חוזר החפץ לבעליו, והבעלים נותנים ללוקח דמים ששילם לגנב, מפני תקנת השוק, (שאם לא יחזירו הבעלים ללוקח את הדמים ששילם, לא יקנה אדם בשוק דבר, מחשש שמא גנוב הוא, ויוציאו בעליו מידו בלא דמים, ורק אם קנה מגנב מפורסם לא עשו בו תקנת השוק). יש להסתפק, כיצד תקנו חכמים תקנתם, האם חייבו תחילה את הלוקח להשיב את הגניבה לגנב, ואח"כ ישיב הגנב את הדמים ללוקח, או שמא ישלם תחילה הגנב ללוקח את הדמים, ואח"כ יקבל את החפץ? לכאורה נחלקו בזה ה'טור' עם רש"י, דמלשון ה'טור' מבואר שאין הלוקח מחויב להחזיר את החפץ לפני שהבעלים ישלמו לו את הדמים. אולם מלשון רש"י [בבא קמא דף קט"ו. ד"ה רב פפא]: מוכח קצת דמקודם צריך הלוקח להחזיר את החפץ, ואח"כ מחויב להחזיר לו את הדמים שנתן, אך נראה שהעיקר כדעת ה'טור'. (וכך משמע בשו"ע [חו"מ סימן שנ"ו ס"ח], וכך משמע מדברי הראב"ד במסכת בבא מציעא [ע.]: לגבי מעות של יתומים). וסיים ה'דובב מ'שרים' וכתב: "ואם כן בנידון דידן, שקנו קודם שידעו שיש ערעור מזה, אם כן קודם שהחזיר ללוקח את המעות, אין לו לאח המערער חלק בס"ת, ואינו יכול לאסור".

לכאורה יש ראייה לדבריו מדברי ה'בית שמואל' [אבהע"ז סימן כ"ח סק"ג] שתמה על השו"ע, שכתב: "המקדש את האשה בגזל אם נתיאשו הבעלים הרי זו מקודשת", וקשה דלדעת השו"ע [חו"מ סימן שנ"ו] הסובר דייאוש ושנוי רשות אינו קונה ללוקח, אלא את גוף החפץ, אבל את הדמים

דמים ששילם לגנב, מפני תקנת השוק, (שאם לא יחזירו הבעלים ללוקח את הדמים ששילם, לא יקנה אדם בשוק דבר, מחשש שמא גנוב הוא, ויוציאו בעליו מידו בלא דמים, ורק אם קנה מגנב מפורסם לא עשו בו תקנת השוק). את הס"ת הזה קנו הגבאים, (כנראה מיד ליד עד הנאצים ימ"ש) ולכן בעלי הס"ת צריך לשלם לגבאים או לרב מטשיבין זצ"ל, שזהו בית הכנסת שלו, ולאחר מכן יהיה הס"ת שלו.

הדברים הובאו לפני מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, ואמר שלא נראה לו ש'הדובב מישרים' נתכוון לומר דהנגנב אין לו בעלות בספר תורה, ואעפ"י שכתב: "מלשון הטור (בסימן שנ"ו) מבואר שאינו מחויב (הלוקח) להחזיר החפץ עד שייתן לו הדמים, וא"כ שפיר כל זמן שלא נתן (לו את דמיו) אין לו חלק בס"ת ואינו יכול לאסור", אין כוונתו לומר דפקעה בעלותו על ספר התורה, אלא דהוי בבחינת "אינו ברשותו", כי מותר ללוקחים להחזיק בספר תורה כל עוד לא יקבלו מהמערער דמים. ומי שאינו ברשותו אינו יכול לאסור "בנדר" (וכך משמע מסוף דברי ה'דובב מישרים' שכתב: "וא"כ ה"נ לדעת ה'טור' חשובים כמוחזקים בס"ת ואינו יכול לאוסרם").

קידוש אשה בטבעת זהב והתגלתה כנחושית

טיאלה :

הגיעה שאלה אל הרב: חתן שקידש את אשתו בטבעת שקנה בתורת זהב, ולמחרת הנישואין נשברה הטבעת, החתן מיהר לצורף והוא הסתכל ואמר לחתן שהטבעת מנחושית ולא מזהב. החתן התחיל לבכות כי אמר אין בדעתי למחול למוכר, כי שילמתי ממון רב עבור טבעת זהב ולא נחושית, ואם כן לא זכיתי בטבעת, והיא לא שלי, נמצא שלא היו קידושין וחטאתי.

תשובה :

ר' חיים קניבסקי זצ"ל אמר: יש ירושלמי השואל: טעות יותר משתות בטל מקח, מדוע המקח בטל שישלים את ההפרש והמקח יישאר ? משיב הירושלמי: הלוקח מתבייש על שרימוהו ואינו רוצה את המקח. מוסיף הירושלמי שיש פעמים

צריך להחזיר, אם כן נמצא שלא קבלה האשה כלום, כיון שאת הדמים תצטרך להחזיר ? והשיב: "דמיירי בגנב שאינו מפורסם, ובזה אין צריכה להשיב את הדמים, כיון שהנגנב יצטרך ליתן לה דמי החפץ מתקנת השוק, וקנין דרבנן של תקנת השוק מהני מהתורה, דומיא דמעמד שלשתן דמקודשת מהתורה לשיטת הב"י"

מבואר בדבריו דלשיטת ה'בית יוסף' דס"ל, דמעמד שלשתן מהני מן התורה, גם תקנת השוק מהני מהתורה, ולכן זכתה האשה מדאורייתא בחפץ, ולכן מתקדשת בו. והרי זו סייעתא לדובב מישרים, דס"ל דמתקנת השוק החפץ שייך ללוקח, ואין בעליו יכולים לאסרו עליו בנדר.

והנה מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל אמר: שלא נראה לו שהדובב מישרים נתכוון לומר דהנגנב אין לו בעלות בספר תורה, ואעפ"י שכתב: "מלשון ה'טור' (בסימן שנ"ו) מבואר שאינו מחויב (הלוקח) להחזיר החפץ עד שייתן לו הדמים, וא"כ שפיר, כל זמן שלא נתן (לו את דמיו), אין לו חלק בס"ת ואינו יכול לאסור", אין כוונתו לומר דפקעה בעלותו מהספר תורה, אלא דהוי בבחינת "אינו ברשותו", כי מותר ללוקחים להחזיק בספר תורה כל עוד לא יקבלו מהמערער דמים. ומי שאינו ברשותו אינו יכול לאסור 'בנדר' (וכך משמע מסוף דברי ה'דובב מישרים' שכתב: "וא"כ ה"נ לדעת ה'טור' חשובים כמוחזקים בס"ת ואינו יכול לאוסרם").

עלה לתורה וגילה שיספר התורה הוא שלו סינגנב מימנו

הרב שליט"א היה פעם אצל הרב מטשיבין זצ"ל, מחבר 'דובב מישרים', והייתה שם מהומה. הגיע אורח נשוא פנים וקיבל ע'ליה, וכשפתח את הס"ת אמר שס"ת זה גנוב והוא שייך לו. הוא סיפר שס"ת זה נגנב ממנו ע"י הנאצים ימ"ש, והם כנראה מכרוהו עבור בצע כסף להעשיר את קופתם בזמן המלחמה. הרב מטשיבין זצ"ל שהיה גדול הדור, ניגש לס"ת וראה שאכן מוטבעים בו ר"ת של שמו של היהודי הזה. אמר הרב מטשיבין: מבואר בשו"ע [חו"מ סימן שנ"ו ס"ב], שהקונה חפץ מגנב שאינו מפורסם, ואח"כ נתברר שהחפץ גנוב, חוזר החפץ לבעליו, והבעלים נותנים ללוקח

בידך" אמר משה לפני הקב"ה, רבש"ע, אפילו בשעה שאתה מחבב עמים (שאתה מצהיב להם פנים להשליטן על בניך, רש"י), ו"הם תוכו לרגלך", אלו תלמידי חכמים שמכתתים רגליהם מעיר לעיר, וממדינה למדינה, ללמוד תורה, "ישא מדברותיך", לישא וליתן בדברותיו של מקום".

אמנם לעניין מעשה, כבר אמרו חז"ל במסכת פסחים [ח':]: שלא סומכין על הנס אפילו כשהולך לדבר מצוה, אם שכיח היזיקא, ולכן אין ללמוד מכאן הלכה למעשה, אלא בכל מקרה יש לשאול בעצת הזקנים, וברור שמרן זצ"ל בירר את כל העובדות, וידע שאין כאן מצב של שכיח היזיקא, והוסיף את תפילתו שלא יארע נזק לבני התורה, בזכות התורה שהם למדו. כעין מה שמבואר במסכת כתובות [ע"ז]: "רבי יהושע בן לוי מיכרך בהו (בבעלי ראתן) ועסיק בתורה, 'אמר אילת אהבים ויעלת חן' אם חן מעלה על לומדיה, אגוני לא מגנא", והוסיף שם הריטב"א דאפילו היכא דלא עסיק בתורה היה מכריך בהם, וכדאמרינן במסכת סוטה [כ"א]: "כי נר מצוה ותורה אור דאורייתא אפילו בעידנא דלא עסיק בה מגנא ומצלא לעוסקין בה לשמה".

שידוך מן השימים

בספר 'בית ומנוחה' [עמוד י']: מובא סיפור בשם הגאון ר' משה אהרן שטרן זצ"ל משגיח בישיבת קמניץ, שאחד ניגש אל ה'שפת אמת' לשאול על שידוך מסויים, ואמר לו ה'שפת אמת' שהוא שידוך מן השמים. לכשיצא ואמר לחסידים תשובת הרבי, התפלאו על נוסח זה. נכנסו מקורבים ל'שפת אמת' ושאלוהו על פשר הדברים, אמר להם: "אתמול נכנס אצלי צד השני ופיו מלא מרירות. יש לו בית עם בנות מבוגרות, וכסף אין לו, וגם כל בני העיר מציקים לו, ואין לו אלא ידיד אחד בעיר, ומה יהא על בנותיו. היום נכנס אלי אדם זה וסיפר לי שהציעו לו בת פלוני שהיה אצלי אתמול, ושאלתי אותו אם בירר על הבת, אמר שאלתי אדם מסויים ואמר לי דברים טובים, והבנתי שאותו אדם שאצלו בירר הוא 'הידיד היחיד שיש לאיש ההוא', ובכל העיר לא

שנוח לו לאדם שהמקח לא יתבטל משום שאז המצוה תתבטל. במקרה שלנו, נוח לו לחתן שלא יתבטל המקח, כדי שלא יתבטלו הקידושין, ולכן הקידושין תופסים.

הרב אלישיב זצ"ל השיב: האשה מקודשת, ולחתן אין חטא, כי אמנם הוא שילם עבור זהב, ולא רוצה לקבל נחושת, בכל זאת חושב החתן לתפוס את טבעת הנחושת לפחות כמשכון, והרי הוא קידש במשכון - שהאשה מקודשת. (יעוין בשו"ע [אבה"ע סימן כ"ח סי"ב] ובנו"כ ובאוצר הפוסקים שם, ובמש"כ בקובץ 'בית דוד' [ד', זכרון טוביה עמוד ר"נ], ובחשוקי חמד עמ"ס ב"ב [צ"ה]).

האם להקים ישיבה במקום שנתעוררה שם שינאה ליהודים?

טיאלה:

ת"ח אשר מוסר נפשו להקים מקום תורה (ישיבה וכולל), במדינה כזו אשר התעוררה שם שינאה לישראל ולפעמים הורגים שם יהודים. האם ראוי להקים במקום זה ישיבה?

תשובה:

בספר תורתך שעשועי [עמוד תס"ט] מסופר: שת"ח פגש יהודי עתיר נכסין, והבטיח לתמוך באברכים שיבואו למדינתו ללמוד תורה וללמדה. ת"ח זה פנה למרן הגרא"מ שך זצ"ל, וסיפר את הסיפור שהנגיד מוכן לפרנס כולל אברכים, אולם יש שם בעיה חמורה, כי השלטון שם התרופף, וחבורות בריונים מטילות חיתתם, הם הולכים ויורים סתם כך לשם שעשוע, כי אין שם מורא מלכות, וחי האברכים לא יהיו בטוחים שם.

מרן ראש הישיבה השיב: "הסר דאגה מליבך, אתה תדאג לאברכים ואני מבטיחך, שלא יאונה להם כל רע". לא חלפו אלא ימים ספורים, ובאותה מדינה התחוללה מהפיכה, שלטון חדש שם קץ להפקרות, והבטיח את חיי התושבים והכולל קם בביטחה.

דברי מרן הגרא"מ שך זצ"ל, מבוססים על הנאמר במסכת ב"ב [ח'].: "אף חבב עמים, כל קדשיו

התנתה תנאי מפורש שלא מתקדשת על דעת כן, בכל זאת הרי זה כאילו שהתנתה כן. ואם הבחור אינו בעל דרגה כמו שאמרו עליו, הקידושין בטלים.

כל זה אמור לשיטת ב"ש, אבל לשיטת ב"ה הקדש בטעות לא הוי הקדש, ואזלינן רק לפי מה שאמרו בפועל, וכן אף לדעת ב"ש, רק בהקדש אמרינן שהקדש בטעות הוי הקדש ולא בקידושין.

ולעצם השאלה, יעויין במה שכתב בזה רבינו הרוגאצ'ובר בספר 'שלמת יוסף' [סימן כ"ז]: שח"ו להעלות על הדעת שהקידושין בטלים, משום שאבי הכלה לא העמיד תנאי מפורש כפי משפטי התנאים שהנישואין יהיו רק על מנת שאכן נושא החתן במשרה החשובה, יעו"ש במה שדן בזה.

ויעויין עוד בחפץ חיים [בציור השלישי, אות ו']:
שדן לגבי השאלה; אם מותר לספר למחותן על מומים שיש לחתן, וכתב שם שאם החסרון בחתן הוא מצד מיעוט חכמת התורה שיש בו, אין לגלות לו, דאיהו דאפסיד אנפשיה, דהיה לו להוליכו אצל בעלי תורה שינסו את כוח חכמתו וידיעתו עד היכן מגעת, ומדלא עשה כן נתרצה בדבר, יעו"ש.

והוא הדין בענייננו, אם לא בדקו את העובדות על החתן, כשהיה אפשר לעשות כן בנקל, איהו דאפסיד אנפשיה, ואין כאן טענה של מקח טעות.

הנה, מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל סימן בספר 'שלמת יוסף' שברשותו לדברי התשובה הנ"ל, ויתכן שהבין שיש בזה חידוש גדול, שלמרות שיתכן שמדובר כאן בבחורה כמו בשאלתנו, שהיא בעלת דרגה גבוהה, וברור שלא הייתה מסכימה להינשא כי אם לבחור מיוחד מאוד ובעל משרה וכיוצא בזה, בכל זאת כל זמן שלא עשתה תנאי מפורש אין בזה טענת מקח טעות.

נראה להוסיף על כך, שלעולם נוכל לומר שלמרות שלא היו בו את המעלות המדוברות, בכל זאת האשה חפצה בו, או משום ד'טב למיתב', או משום שאולי היא ראתה בו תכונות מיוחדות, וכמו שרחל בת כלבא שבוע רצתה להינשא לרבי עקיבא למרות שהיא היתה מיוחסת מאוד, והוא היה ע"ה ועני מרוד, בכל זאת היא ראתה בו תכונות מיוחדות ולכן חפצה בו. ומזה נלמד שאין לומר מסברא שיש מקח טעות, וכל זמן שלא היה תנאי מפורש אין זה מקח טעות.

מצא לשאול אלא דווקא "אותו האיש"; האם אין זה שידוך מן השמים?

חשיבו שיהחזק תלמיד מופלג, והתברר שיאינו כן

שאלה:

מעשה בחתן שאמר לאבי הכלה עוד קודם התנאים, שיש לו משרה שמקבל עליה שכר. לאחר הנישואין התברר שבאמת אינו כן. האם יש לחוש לקידושי טעות, שהרי הכלה, שהייתה בחורה חשובה בעלת תכונות מיוחדות וייחודית, התרצתה להתקדש רק מפני שאביה אמר לה שהוא בעל משרה, ולמעשה התברר שאין לאיש כלל עבודה ומשכורת?

תשובה:

היה מקום לדמות שאלה זו לנידון הקדש בטעות. דהנה במסכת נזיר [ל"א.]: נחלקו בית שמאי ובית הלל אם הקדש בטעות הווי הקדש או לא, הוכיחה הגמ' שבית שמאי סוברים שהקדש בטעות הווי הקדש. אומרת הגמ': "ת"ש היו מהלכין בדרך ואחד בא כנגדן ואמר אחד הריני נזיר שזה פלוני, ואחד אמר, הריני נזיר שאין זה פלוני, הריני נזיר שאחד מכם נזיר, שאין אחד מכם נזיר, ששניכם נזירים, שכולכם נזירים. בש"א כולם נזירים. והא הכא הקדש בטעות הוא, וקתני, כולם נזירים." הרי שסוברים ב"ש, למרות שחלק מהנזירים לא נתקיימו דבריהם, מכל מקום כולם נזירים, מפני שכוונתם הייתה לקבל נזירות בכל מקרה. לכן אמרינן שאפילו שהתנאי שלהם לא התקיים, בכל זאת הם נזירים.

מכאן אולי יש ללמוד לענייננו, שלמרות שהכלה חשבה שחתנה הוא בעל משרה, בכל זאת כיוון שרצתה את הנישואין, אין כאן מקח טעות.

אולם יש מקום לומר להיפך. כמו שאמרינן לגבי נזירות, שלא הולכים על פי הלשון שאמר, אלא על פי כוונתו, כיוון שאנו אומדים את כוונתו להיות נזיר בכל מקרה, ממילא הוא נזיר. אם כן בענייננו, יש מקום לומר, שכיוון שהיה ברור לאשה שהאיש בעל משרה, וכן ברור שאשה ברמתה, לא הייתה מסכימה להינשא לאדם פשוט, אם כן אפילו שלא

ללמוד לעצמו ולהתגדל בתורה או ללמוד עם תלמידים

שיאלה

אדם המתלבט מה עדיף האם ללמוד לעצמו ובכך לגדול בתורה, או שעדיף ללמד תלמידים, ובכך ילמד אחרים אבל לא יגדל כ"כ בתורה כמו שיוכל?

תשובה

כמדומני שמו"ר הגאון בעל חזון יחזקאל זצ"ל (כשעלה לארץ ישראל והתחיל לומר שיעורים בישיבת סלבודקה) סיפר שיש לו התלבטות, האם רצוי יותר שילמד לעצמו, ויחבר עוד ספרים על התוספתא, או שמא יאמר את השיעורים בפני מאות תלמידי ישיבת סלבודקה. אילו היה רבו מאור הגולה רבנו חיים הלוי מבריסק קיים, היה נוסע להתייעץ עמו. לבסוף הכריע לומר שיעורי תורה בישיבת סלבודקה.

ונראה להביא מקור לדבריו מדברי הסוגיא במסכת ב"ק [י"ז]: "לא קשיא הא למיגמר, הא לאגמורי" ופרש"י למיגמר לעצמו - מעשה עדיף, אבל לאגמורי לאחרני - עדיף ממעשה.

והסביר זאת בספר 'עבודת הקודש' לר"מ בן גבאי זצ"ל: "והטעם, כי המלמד תורה לחברו, הרי יש בידו שתיים, התלמוד שהוא עוסק בו בשעה שמלמדה לחברו, וגם יש בידו מעשה, כי המלמד תורה לחברו, הרי זה משלים לו, את נפשו, וכאילו עשהו, דומה כי הוא שותף במציאותו, ואין מעשה כמעשה בעושה נפשות, ולכן לאגמורי לאחרני עדיף ממעשה גרידא". לפי זה עולה כהוגן מעשי מו"ר הגאון בעל 'חזון יחזקאל' זצ"ל, שהעדיף את הלימוד עם תלמידים מהלימוד העצמי ומהוספת החזון יחזקאל.

ויעוין בשו"ת 'אגרות משה' [אה"ע ח"ד סימן כ"ו] שכתב זצ"ל: "הוריתי שכל ת"ח אף שצריך לעצמו והוא גדול מאד מחוייב ללמוד מקצת זמן גם עם אחרים אף שמתבטל מתורת עצמו והבאתי ראיה מהא דר' פרידא שלימד לתלמיד קשה הבנה, שהוצרך ללמוד עמו ד' מאות זימני [עירובין נ"ד:], אף שבזמן הזה היה יותר טוב אם למד לעצמו והיה לו שכר גדול חי ד' מאות שנה וכל דורו הביא

חיוב לספר בשידוך גם מום שאינו גדול

שיאלה :

כידוע, נאמר ב'חפץ חיים' שבשידוכים חייבים לגלות לצד השני מום שיש במשודך. אם לא מגלים עוברים על לאו של "לא תונו איש את עמיתו". אומר הח"ח שצריך לגלות רק מום עצום, כזה שאם אח"כ יודע לצד השני יחזור בו מהשידוך ואף מנישואין. אבל מום שאינו עצום אין צריך לגלות, ואיזהו מום שאינו עצום? זהו מום שבדיעבד אחרי שיגלו אותו לא יחזרו בהם, אלא ישלימו עם החיסרון ולא ירצו להתגרש. לדוגמא, פעם באמצע הלילה הרב שמע בכי תמרורים מאחורי הדלת, כאשר הרב פתח את דלת ביתו, מצא מאחוריה בחורה שעשתה רושם של כלה, בוכה. היא סיפרה שהיא התחתנה ולא גילתה מי הוא אביה. לאחר החתונה, דפק ערבי על דלת ביתם ובעלה הטרי פתח את הדלת וראה ערבי לפניו הוא שאלו לזהותו, והלה אמר שהוא חמיו מרמלה. מתברר, שאביה ערבי ואמה יהודייה. מיד החתן תפס את רגליו וברח מהבית, ועכשיו הכלה הטריה באה אל הרב שימצא לה פתרון כיצד להחזיר את בעלה. הרב פסק שאין זה מקח טעות כפי שאומרת הגמ' ביבמות [מ"ג], והסטיפלר מסביר שאבא גוי זה מום, אבל בדיעבד לא מבטלים נישואין בגלל זה. הרב עשה מאמצים גדולים להחזיר את החתן עוד באותו הלילה. זהו מום לא עצום. מתי קורה שיש מום לא עצום, וחייבים מדאורייתא לגלות אותו לצד השני ?

תשובה :

במסכת מכות [י"ב] נאמר על הורג בשגגה "וזה דבר הרוצח", מכאן למדו חז"ל, שהרוצח שחולקים לו כבוד חייב לומר, רוצח אני! לכן למרות שרוצח בשגגה אין זה מום עצום, ובדרך כלל אין מתגרשים כששומעים שהצד השני הרג בשגגה, היות ובשידוכים מחלקים כבוד זה לזה, ועומדים לגמור שידוך על סמך המעלות ששמעו, חייב הרוצח בשגגה לומר לצד השני, אל תכבד אותי, כי אני רצחתי בשגגה, וה' הטוב יכפר בעדו. כלומר צריך לספר זאת, לא מדין שידוכים, אלא מדין תורה שצוותה כך.

ללמוד תורה ואולי יכול להוסיף עד חומש וצ"ע לענין השיעור". וה"ה בענייננו מעשר מהזמן או חומש מחויב ליתן עבור אחרים.

בזכות זה לעוה"ב, שלכאורה היה אסור, דלעצמו היה עדיף, דהוא למד עמו במקצת הזמן שמחוייב לבטל מתלמודו ולמד עם אחרים, ומסתבר לי שהוא ג"כ שיעור מעשר עשירית הזמן שיש לו

להזכירכם, השיעור הבא יתקיים בעז"ה ביום ב', כ"ט באייר תשפ"ב, בבית הכנסת המרכזי ברמת אלחנן בשעה 20:00. תפילת ערבית לאחר השיעור (עקב שעון קיץ).

**יישר כוח גדול למערכת קול הלשון ולראשיה,
על העברת השיעור באיכות מופלאה.**

**ניתן להאזין לשיעור בשידור חי מקול הלשון
במס' טל' 03-6171004**
